

รายงานการวิจัย

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชน
เพื่อวางแนวทางการจัดการท่องเที่ยว อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

The study of problem and community participation for Tourism
Of Khanom District, Nakhon Si Thammarat province

นางพิมพ์พรรณ จิตนุพงศ์
นางสาวนัตยา ชูพันธ์

วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
งบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชน
เพื่อวางแผนทางการจัดการท่องเที่ยว อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

พิมพ์พรณ จิตนุพงศ์, นาทยา ชูพันธ์

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของคนในชุมชนและเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของคนในชุมชน อำเภอขนอมจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 100 คน จากวิธีสุ่มแบบเจาะจงโดยใช้แบบสอบถาม

ผลการศึกษาสภาพทั่วไป พบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุ 20 – 30 ปี มีสถานภาพโสด ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,000 – 20,000 บาท ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในอำเภอ ขนอมส่วนใหญ่มากกว่า 3 ปี

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในอำเภอขนอม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการมีส่วนร่วมในกาปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การได้ใช้ประโยชน์จากสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอขนอมเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการร่วมประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการร่วม

ประเมินผลที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอขนอมให้สะอาด สวยงามเป็นระเบียบ อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในภาพรวมส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม ทั้งเรื่องความสำคัญกับการใช้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและบริการของท้องถิ่น เรื่องความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดูแลรักษาความสะอาดในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว การจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เรื่องความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวและการลดความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว

คำสำคัญ : ชุมชน การจัดการ การมีส่วนร่วมของชุมชน

The study of problem and community participation for Tourism
Of Khanom District, Nakhon Si Thammarat province

Pimpan Jitnupong, Nattaya Chupun

Abstract

The research is aimed. Problems involved in the management of tourism in the community. And to investigate the cognitive tour of the community. Khanom, Nakhon Si Thammarat, 100 students from the sampling. Questionnaires

The study found that people in the community are more female than male, age 20-30 years old, single, mostly pupils / students. Levels of education, mainly in the bachelor's degree. The average monthly income in the range of 10,000 - 20,000 Baht and long-time residents in the district. Khanom mostly over 3 years

The results of the public participation in the management of tourism in Khanom. Province found that participation in decision making. Is moderate The first two items they found. The participation of citizens in terms of participation in the decisions that are on average the most was involved in the search for the causes of problems in Khanom. Is moderate And engaging in other practices. Overall, the average level. The first two items they found. The participation of the public. And engaging in other practices that have the highest average engagement in co-operation with officials of government agencies and private organizations. To develop tourism in Khanom. Is moderate The involvement of the beneficiaries as a whole is moderate. The first two items they found. The participation of citizens in terms of their participation in the benefits that are on average the most. To take advantage of the attractions in Khanom is a recreation. Is moderate The joint evaluation of the overall moderate. When considered individually, the participation of citizens in the joint evaluation with the average highest participation in evaluating the environmental protection of tourist Khanom to clean the mess is. Medium

The results of the public participation in the management of tourism in Khanom. Nakhon Sri Thammarat The knowledge about tourism as a whole, most

knowledgeable about surfing in Khanom. The story focuses on the use of local products and local services. The importance of natural resources and the environment. Maintaining the cleanliness of the area's attractions. Management of community tourism creating facilities for tourists. Safety Attractions and reduced degradation of attraction.

Keywords : Community based, Management, Participation

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ เนื่องจากได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป โครงการวิจัยประเภทเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และด้วยความกรุณาของคณะผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ ที่สนับสนุนการทำงานวิจัยให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยจนกลายเป็นรายงานการวิจัยที่สมบูรณ์ และขอขอบคุณคณะกรรมการติดตามงานวิจัยทุกท่านที่ให้ความกรุณาชี้แนะแก้ไข และกำหนดทิศทางการดำเนินงานไปสู่แนวทางที่เป็นไปได้ที่เป็นเหตุเป็นผลแก่กัน คำแนะนำแก่ผู้วิจัยนับว่าเป็นความกรุณาอย่างยิ่งซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการจัดการ อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้การสนับสนุนมาโดยตลอดและช่วยเหลือทำให้ผลงานนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นางพิมพ์พรณ จิตนุพงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	
1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย	
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว	
2.3 แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม	
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์ จากการจัดการการท่องเที่ยว	
2.5 สภาพทั่วไปของการดำรงชีวิตของชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอ – ขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช	
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
บทที่ 3 วิธีการดำเนินวิจัย	19
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	22
4.1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	
4.2 ผลการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวใน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช	
4.3 ผลการศึกษาด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช	
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลการวิจัย	30
บรรณานุกรม	35
ภาคผนวก	36
ก. แบบสอบถาม	
ประวัติผู้จัดทำ	42

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากนโยบายที่มีสำคัญของรัฐบาลและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism) ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการขยายตัวสูง มีบทบาท และความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ นำมาซึ่งเงินตราในต่างประเทศเกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และการกลับคืนสู่บ้านเกิด การท่องเที่ยวจึงมีส่วนสำคัญโดยเฉพาะการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ชุมชนเป็นฐานในการบริหารจัดการ (Community based Tourism) หรือ “Host Management” และจากนโยบายและแผนการตลาดของคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนไทย โดยเน้นการประสานงานระหว่างเครือข่ายภาครัฐกับภาคเอกชนกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ประโยชน์ทั้งต่อสถาบันครอบครัวและต่อสังคมโดยรวม อันจะนำไปสู่การสร้างและกระตุ้นจิตสำนึกรักษาสีงแวดล้อมรวมทั้งให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย

ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว และอนาคตมีแนวโน้มจะขยายตัวในรูปแบบการจัดการโดยชุมชน ซึ่งได้ถูกคาดหวังให้เป็นวิธีการจัดการท่องเที่ยวแบบหนึ่งที่มีศักยภาพ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ และสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวในตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจชุมชนของคนในท้องถิ่นอีกด้านหนึ่งด้วย(ที่มา : ประชาคมวิจัย ฉบับที่ 57 หน้าที่ 15-21)

จากสถิตินักท่องเที่ยวระหว่างประเทศของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 7.51% อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยยังคงมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่องด้วยศักยภาพของทำเลที่ตั้ง ความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวและความเป็นไทยประเทศไทยยังคงมีศักยภาพและโอกาสทางการท่องเที่ยวมากมายทั้งด้านทำเลที่ตั้งในการเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์อัญมณีล้ำค่าของไทยโดยในปี พ.ศ. 2558 World Economic Forum: WEF ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 35 จาก 141 ประเทศทั่วโลกนอกจากนี้การท่องเที่ยวของประเทศไทยยังได้รับการคัดเลือกให้เป็นที่สุดด้านการท่องเที่ยวของโลกในการจัดอันดับระดับนานาชาติเช่นกรุงเทพมหานครได้รับเลือกเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ดีที่สุดใภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกในปี 2558 โดย Master Card รางวัลชายหาดที่ดีที่สุดของเอเชียในปี 2558 จาก World Travel Awards รางวัลประเทศท่องเที่ยวที่ดีที่สุดใด้านการท่องเที่ยวครอบครัวการท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการวิวาหใในปี ๒๕๕๗รางวัลสถานที่เพื่อการประชุมและจัดงานยอดเยี่ยมจาก TTG Travel Awards ในปี ๒๕๕๗และประเทศไทยได้รับรางวัลด้านการท่องเที่ยว Grand Travel Award จากนิตยสาร Travel News นิตยสารธุรกิจท่องเที่ยวชื่อดังจากภูมิภาคแคนดิเนเวีย ในปี 2554 ติดต่อกันเป็นเวลา 9 ปีเนื่องจากความมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความหลากหลายของสถานที่

ท่องเที่ยวทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและขีดความสามารถของประเทศไทยในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว
ยอดนิยมระดับโลก

ผลการพัฒนาในระยะแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพ.ศ. 2555 – 2559 แม้จะประสบผลสำเร็จ
ด้านรายได้และขีดความสามารถในการแข่งขันแต่ยังคงมีปัญหาพื้นฐานอีกหลายประการโดยเฉพาะในด้าน
ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากการจัดอันดับของ World Economic Forum: WEF
ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 116 ในด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมจาก 141 ประเทศทั่วโลกเนื่องจากมีความ
เสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจากการเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่ขาดการ
บริหารจัดการอย่างเป็นระบบในด้านความปลอดภัยประเทศไทยอยู่ที่อันดับ 132 จาก 141 ประเทศทั่วโลกอัน
เนื่องมาจากอุบัติเหตุการล่อกลวงอาชญากรรมการก่อการร้ายที่เกิดกับนักท่องเที่ยวบ่อยครั้ง ดังนั้น
แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) จะมุ่งแก้ปัญหาจากต้นเหตุโดยเน้นในด้าน
การสร้างแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพการอนุรักษ์รักษา แหล่งท่องเที่ยวเปราะบางการให้ประชาชนและชุมชน
เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลนักท่องเที่ยวและดูแลด้านความปลอดภัยเพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่ง
ให้กับภาคเติบโตของอุตสาหกรรมในอนาคต (ที่มา: แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560 -
2564)

อำเภอขนอมเป็นอำเภอที่มีความหลากหลายทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว มีพื้นที่ 433.9 ตาราง
กิโลเมตรประชากร จำนวน 28,128 คน แบ่งการปกครองเป็น 3 ตำบล 34 หมู่บ้าน 2 เทศบาล 2 อบต. ทำให้
ส่งผลถึงระบบเศรษฐกิจสังคม แรงงานและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติตลอดจนสาธารณูปโภคสาธารณูปการ
ต่าง ๆ โดยเฉพาะเป็นส่วนสำคัญต่อการวางแผนพัฒนาเมือง ในการกำหนดทิศทางการดำเนินการด้านต่าง ๆ
ให้สอดคล้องต่อสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน และนักท่องเที่ยวที่มาเยือน และจากผลกระทบ
ของวิกฤตเศรษฐกิจไทยปี 2540 ทำให้รัฐบาลได้หันมาสนใจ และสนับสนุนการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นแหล่ง
รายได้หลักของประเทศ และอำเภอขนอมเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดนครศรีฯ ที่ได้รับการคัดเลือกว่าเป็นอำเภอ
ที่มีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยวโดยได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากรัฐบาลในอันดับต้น

จากความสำคัญดังกล่าวจึงควรดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เพราะอำเภอขนอม นับเป็นอำเภอหนึ่งที่มี
ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูงแห่งหนึ่ง ดังนั้นเพื่อให้การท่องเที่ยวของอำเภอขนอมเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิด
การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนเพื่อวางแผนการจัดการท่องเที่ยว อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในครั้งนี้ขึ้น เพื่อที่จะได้
ข้อมูลไปทำการตัดสินใจในการพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว และการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดโดย
ชุมชนมีส่วนร่วมให้มีรูปแบบที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทำให้เป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยว และยังช่วย
สนับสนุนการท่องเที่ยวให้พัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความตระหนัก ถึงคุณค่า
สิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่นเพื่อคนในชุมชนได้เห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ
ภายในชุมชน อีกทั้งก่อให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชนมากขึ้น รวมถึงการสร้างอาชีพสร้าง
รายได้คืนสู่ชุมชน และนำรายได้จากภาษีมาพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของคนในชุมชน และความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของคนในชุมชนท้องถิ่น
- 1.2.2 คนในชุมชนได้รับการถ่ายทอดแนวความคิด ความรู้และทักษะจากการจัดอบรม หรือการมีส่วนร่วม
- 1.2.3 เพื่อวางแผนกลยุทธ์การตลาดของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม

1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อวางแผนการจัดการท่องเที่ยว อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.3.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 30,022 คน (พ.ศ. 2557 ที่มา thm.wikipedia.or) จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในกรณีทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน (Finite Population) ใช้สูตร ทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973 : 125) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ (Independent Variables)และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

1. ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล
2. ความคิดเห็นความต้องการของชุมชนต่อการจัดการการท่องเที่ยว อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวในอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงระดับความต้องการของชุมชนต่อการจัดการการท่องเที่ยว ในอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

- 1.4.1 ผลการวิจัยนี้ใช้เป็นข้อมูลในการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของชุมชนด้านการบริการให้เกิดการเข้ามาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง
- 1.4.2 ผลการศึกษาชุมชนสามารถใช้เป็นแนวทางปรับปรุงในการจัดการการท่องเที่ยวในอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้สอดคล้องต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อวางแผนการจัดการท่องเที่ยว
อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว
3. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการจัดการ
ท่องเที่ยว
5. สภาพทั่วไปของการดำรงชีวิตของชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัด
นครศรีธรรมราช
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1.1 ความหมายการจัดการท่องเที่ยว

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว ไว้ดังนี้

องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : W.T.O) ได้ให้ความหมายของการ
ท่องเที่ยว ดังนี้ “Tourism comprises the activities of the person traveling to and staying in
places outside their usual environment for not more than one consecutive year for leisure,
business and other purpose.” จากความหมายนี้สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของ
บุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (ไม่มากกว่า 1 ปี ติดต่อกัน) เดินทางด้วยความสมัครใจ
เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ติดต่อดูธรรมชาติและวัตถุประสงคืใดก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ หรือหารายได้

องค์การสหประชาชาติ(เสรี เวชชบุษกร.2545:1)ได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวในการประชุม
ว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม ว่าการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ 3
ประการ คือ 1. เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว 2. เป็นการเดินทางด้วยความ
สมัครใจ 3. เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้โดย
จุดมุ่งหมายของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต้องมีใช้เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่เป็นประจำแต่เป็นไป
เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่าง ต่อไปนี้ 1) เพื่อพักผ่อนในวันหยุด 2) เพื่อวัฒนธรรม
หรือศาสนา 3) เพื่อการศึกษา 4) เพื่อการกีฬาและบันเทิง 5) เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ
6) เพื่องานอดิเรก 7) เพื่อเยี่ยมเยือนญาติมิตร 8) เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ 9) เพื่อเข้าร่วมประชุมหรือ
สัมมนา

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2546) การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ โดยมีเงื่อนไขว่าการเดินทางนั้นเป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทาง จะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง

ไพฑูรย์ พงศบุตร และวิลาสวงศ์ พงศบุตร (2542) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่นซึ่งไม่ใช่เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น และเป็นการไปเยือนชั่วคราวโดยไม่ใช่เพื่อเป็นการประกอบอาชีพหารายได้

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542 :75) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการใช้เวลาว่างของมนุษย์เพื่อแสวงหาความสุขและความเพลิดเพลิน จากแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือนเป็นการช่วยผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า และความเครียด ทำให้สุขภาพทางกายและจิตใจสดชื่นดีขึ้น พร้อมทั้งจะกลับไปเผชิญกับภารกิจต่างๆ และการดำรงชีวิตที่จำเจได้อย่างมีประสิทธิภาพ การท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้ประสบการณ์ความแปลกใหม่ตลอดเวลาการเดินทางช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิตในด้านต่าง ๆ และเข้าใจสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือนดีขึ้น ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มจิตสำนึกที่มีต่อสิ่งแวดล้อม หากการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีระบบที่ดีจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณโดยรอบได้ ซึ่งเรื่องนี้ในอดีตไม่ได้สนใจกันมากนัก จนกระทั่งกระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้เข้ามามีบทบาทหลายฝ่ายเริ่มมองเห็นคุณค่าของการท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเป็นกลไกธรรมชาติที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่น เปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้วัฒนธรรมนำไปสู่ความเข้าใจและเป็นมิตรภาพที่ดีต่อกัน อย่างไรก็ตาม การจัดการการท่องเที่ยวเป็นการวางแผนการท่องเที่ยวและดำเนินการให้เป็นไปตามแผน โดยมีการจัดองค์การการบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก และการควบคุมอย่างเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ พร้อมทั้งมีการประเมินผลแผนการท่องเที่ยวด้วย

รชพร จันทรสว่าง(2546:13) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่วิวัฒนาการมาจากการเดินทางสมัยก่อนมนุษย์เดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น การล่าสัตว์ ล่าอาณานิคม ความเชื่อทางศาสนา การค้าขาย การศึกษาและการพักผ่อน เป็นต้น

ดังนั้น คำว่าการท่องเที่ยว จึงเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมิได้เฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงรื่นรมย์อย่างที่เราคุ้นเคย การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อความรู้ เพื่อการศึกษา เพื่อติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมเยือนญาติพี่น้อง ก็นับได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันทั้งที่เป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อน ประกอบกิจกรรมตามความสนใจหรือเพื่อประกอบธุรกิจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานหรือการประกอบอาชีพ

1.2 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ คือการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ คือ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นสินค้าส่งออก โดยไม่มีการส่งสินค้าหรือบริการทางการท่องเที่ยวออกไปขายยังต่างประเทศ แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต้องเป็นผู้รับผิดชอบการ

เดินทางและซื้อสินค้าบริการทางการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเอง ก่อให้เกิดการกระตุ้นการ เนื่องจากเงินตราต่างประเทศที่นักท่องเที่ยวนำมาใช้จ่ายใช้สอยจะหมุนเวียนอยู่ในเศรษฐกิจของประเทศ กระตุ้นให้เกิดการผลิตและการนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น ตามหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เชื่อว่ารายได้ที่เกิดขึ้นครั้งหนึ่งในระบบเศรษฐกิจจะก่อให้เกิดรายได้ต่อเนื่องอีกหลายรอบ จะมีผลกระทบทวีคูณอยู่ในระดับสูง ทำให้การสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดการหมุนเวียนและการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค เมื่อมีการเดินทางท่องเที่ยวไปยังอีกที่หนึ่งย่อมก่อให้เกิดการกระจายรายได้เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะนำเงินไปใช้จ่ายใช้สอยซื้อสินค้าและบริการจากท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้กระตุ้นให้เกิดผลดีในรูปแบบการผลิตสินค้าพื้นเมือง สินค้าของที่ระลึกตลอดจนบริการในท้องถิ่น การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ ผลผลิตขายได้ตลอดเวลาและก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพทั้งทางตรงและทางอ้อม ลดการว่างงาน ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น การจ้างงานทางตรง ได้แก่อาชีพในธุรกิจขนส่ง ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจอาหาร ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ส่วนการจ้างงานทางอ้อม ได้แก่อาชีพทางเกษตรกรรม ซึ่งเป็นแหล่งผลิตอาหาร อาชีพทางด้านหัตถกรรม ซึ่งเป็นแหล่งผลิตสินค้าที่ระลึก อาชีพก่อสร้างหรือบริการในสิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ งานการธนาคารในการบริการแลกเปลี่ยนเงินตรา เป็นต้น

ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อระบบสังคมและวัฒนธรรมของประเทศ คือ การท่องเที่ยวช่วยให้สภาพแวดล้อมของท้องถิ่นดีขึ้น หากสถานที่ใดมีปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับสภาพความเสื่อมโทรม ความสกปรกหรือความไม่ปลอดภัย ก็จะไม่เป็นที่ประสงค์ที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางไป เพราะนักท่องเที่ยวประสงค์จะไปสัมผัสกับธรรมชาติของท้องถิ่น ความสะดวกสบายที่พอควรและมีความปลอดภัย รวมถึงการที่ประชาชนจะได้เห็นความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละท้องถิ่นที่เดินทางไปถึง ซึ่งเปรียบเสมือนการทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนและมีส่วนในการเสริมสร้างสัมพันธ์ไมตรี ความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของประเทศและผู้มาเยือน เช่น การให้การต้อนรับตามประเพณีไทย การช่วยเหลือนักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวสามารถที่จะรับทราบถึงอารยธรรมที่แตกต่างออกไป ขณะเดียวกันผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นก็ได้รับทราบถึงสิ่งแปลกใหม่ที่คนเดินทางไปมีพฤติกรรมหรืออารยธรรมเช่นไร เพื่อนำเอาส่วนที่ดีมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งการท่องเที่ยวยังช่วยขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท เป็นการลดปัญหาการย้ายถิ่นฐานที่อยู่เข้ามาหางานทำหรือเสี่ยงโชคในเมืองใหญ่ ๆ ของประชาชนจากชนบท (กุลวรา สุวรรณพิมล, 2548, หน้า 34-36)

1.3 ประเภทของการท่องเที่ยว

สุพิศ ทินโม ได้แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษ(Special Interest Tourism) เป็น 3 รูปแบบ คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ(Natural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนาน การชื่นชมและการศึกษาในแหล่งธรรมชาติ
2. การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) การท่องเที่ยวแบบนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ
ประการแรก เป็นการไปชมการแข่งขันกีฬาที่ตนสนใจ เช่นฟุตบอล มวย เทนนิส ฯลฯ การแข่งขันกีฬาเหล่านี้ถึงแม้มีการย้ายสถานที่แข่งขันก็ยังมีผู้ชมติดตามไปชมอยู่เสมอ
ประการที่สอง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อไปเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย สถานที่สำหรับการท่องเที่ยวประเภทนี้ มักเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยว เช่น ชายทะเล ภูเขา หรือการเดินป่าเพื่ออิงนก ส่องสัตว์เป็น

ต้น ดังนั้นพบว่าประเทศที่มีทัศนียภาพหรือลักษณะภูมิประเทศหลายๆแบบมักจะได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวนี้มาก

3. การท่องเที่ยวเพื่อการบันเทิง (Entertainment Tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อสนองความต้องการและความพึงพอใจในการพักผ่อน สนุกสนาน รื่นเริงบันเทิงใจ บางครั้งเป็นการไปเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสถานที่พักอาศัย การท่องเที่ยวแบบนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ธรรมเนียม ฐานะทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว และสิ่งดึงดูดความสนใจของสถานที่แต่ละแห่ง

นอกจากนี้ยังอธิบายถึงการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย และธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้มีผลกำไรอย่างเป็นธรรม ในขณะเดียวกันก็ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสมและมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนสม่ำเสมออย่างเพียงพอ แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ซึ่งสามารถแบ่งย่อยได้อีก 2 รูปแบบ คือ

1) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมหรือชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ ชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้นเพื่อให้ได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน พร้อมทั้งได้ศึกษาความเชื่อ ความเข้าใจต่อสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวงานประเพณีและศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยววิถีชีวิตในชนบท การท่องเที่ยวกีฬาและบันเทิง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม เป็นต้น

2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่ ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวที่ดีและมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงศึกษาธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางธรรมชาติ เป็นต้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว

คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเอง ที่มีผลทำให้บทบาทของการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติเป็นสะพานเชื่อมความเข้าใจระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน บอกกล่าวให้คนที่จะไปเยี่ยมเยือนชุมชนได้เข้าใจในเรื่องราวของชุมชน รูปแบบการท่องเที่ยว กติกา ข้อปฏิบัติเมื่ออยู่ในชุมชน (ปิยพร ทาวีกุล. 2544 : 22) ในขณะเดียวกันก็มีการพูดคุยกับชาวบ้านให้ชัดเจนถึงเป้าหมายของการทำกิจกรรมนี้ ซึ่งก็มีความแตกต่างกันในแต่ละชุมชน บางแห่งมองว่าการท่องเที่ยวเป็นการเผยแพร่เรื่องราววิถีชีวิต-วัฒนธรรมตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน บางแห่งอาจมองว่านอกจากเผยแพร่แล้วน่าจะเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้แต่ชุมชน และคนในชุมชนด้วย เราได้ร่วมกันมองถึงข้อดีข้อเสียและแนวทางป้องกันร่วมกัน ค้นหาเสน่ห์ของชุมชน หมายถึง แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม และวิถีชีวิต วัฒนธรรม ที่น่าสนใจ

มิศรา สามารถ (2543: 17) ได้กล่าวว่า แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ ได้แก่ การจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว การสื่อความหมายหมาย บริการความรู้ การส่งเสริมมาตรฐานที่พัก การบริการท่องเที่ยว การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและการป้องกันผลกระทบทางวัฒนธรรมหากกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนจะสามารถพัฒนากิจกรรมนั้นได้ง่าย ระบบบริหารการ

จัดการต้องให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความโปร่งใสในการจัดสรรผลประโยชน์ ต้องทำให้เป็นธรรมและชัดเจนและคนทำงานและชาวบ้านต้องวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกันและการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวจะมีปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดในการบริหารจัดการที่สำคัญ ได้แก่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านการประสานงาน ขอบเขตอำนาจหน้าที่การออกกฎหมายและข้อบังคับ

วรรณ วงษ์วานิช (2539 : 64-65) ได้กล่าวถึง แนวคิดหลักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติบริเวณแหล่งท่องเที่ยว 2 ประการ คือประการที่หนึ่งการให้บริการและอำนวยความสะดวก ตลอดจนให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและประการที่สอง การรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ให้คงอยู่ต่อไปซึ่งการจัดการท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงความสามารถที่จะรับได้ของพื้นที่ (Carrying capacity) 3 ประการคือ

1. ความสามารถที่จะรับได้ในเชิงกายภาพ (Physical carrying capacity) หมายถึง สภาพหรือลักษณะของพื้นที่ที่จะเอื้ออำนวยให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว

2. ความสามารถที่จะรับได้ทางสังคม (Social carrying capacity) หมายถึง ความสามารถที่จะอำนวยความสะดวกต่างๆ ของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนักท่องเที่ยว หรือความสามารถของสถานที่ท่องเที่ยวสามารถให้บริการแก่ผู้มาเที่ยวได้สูงสุด โดยปกติสถานที่ท่องเที่ยวประเภทชายหาด จะมีความสามารถที่จะรับนักท่องเที่ยวได้สูงกว่าสถานที่ท่องเที่ยวประเภทอุทยานแห่งชาติ

3. ความสามารถที่จะรับได้เชิงนิเวศวิทยา (Ecological carrying capacity) หมายถึง ความสามารถของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในสถานที่และในบริเวณ ใกล้เคียงกับสถานที่ท่องเที่ยวนั้นในการรองรับธุรกิจการท่องเที่ยว

ภักดี รัตผล (2543) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชนในทิศทางปัจจุบันและอนาคตควรเป็นไปในลักษณะที่ภาครัฐเป็นหน่วยสนับสนุนโดยท้องถิ่น ชุมชนและภาคเอกชนเป็นหน่วยดำเนินการบริหารจัดการ ภายใต้วัตถุประสงค์ร่วม คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีเหตุผลสนับสนุนใน 4 ประการ คือ 1) ตามข้อบัญญัติรัฐธรรมนูญ ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความรู้สึกรักในความเป็นเจ้าของต่อทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นและชุมชนของตนเอง 3) จากข้อกำหนดและแนวทางในการกระจายอำนาจในการจัดการ งบประมาณ และการคลัง จากส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคสู่ท้องถิ่น อันจะส่งผลให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นและชุมชนของตนเองและ 4) จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่า คนในท้องถิ่นจะมีความรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย การจัดศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวการจัดเก็บค่าบริการนักท่องเที่ยว การจัดการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม โดยกลุ่มแม่บ้านในท้องถิ่นการจัดรถบริการนำเที่ยวแบบพื้นบ้าน การจัดการด้านดูแลรักษาความสะอาด การบริการห้องน้ำ และสถานที่จอดรถจัดทำป้ายชื่อแสดงข้อมูล ณ แหล่งท่องเที่ยว การจัดทำหน่วยสินค้าของท้องถิ่นและชุมชนการสนับสนุนงบประมาณจากท้องถิ่นในการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว

3. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมโดยทั่วไปจะหมายถึงการที่ประชาชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนปัจจัยการผลิตที่มี อยู่ในสังคมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อ

การดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม การมีส่วนร่วมในความหมายนี้จึงเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวทางการปกครองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนพัฒนาการรับรู้ สติปัญญาและความสามารถในการตัดสินใจกำหนดชีวิตด้วยตนเอง ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นวิธีการ (Means) และเป้าหมาย (Ends) ในเวลาเดียวกันปัจจุบันแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนได้รับการยอมรับและใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในงานพัฒนา กระบวนการของการมีส่วนร่วมมิได้ขึ้นอยู่กับการริเริ่ม หรือการวางแผนโดยรัฐ แต่ความสำเร็จนั้นอยู่ที่ประชาชนในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างเป็นอิสระ มุ่งเน้นทำงานในรูปแบบกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้งานพัฒนาต่างๆ บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย และการมีส่วนร่วมเป็นการเปลี่ยนแปลงกลไกในการพัฒนา จากการพัฒนาโดยรัฐบาลมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงหมายถึงการคืนอำนาจ (Empowerment) ในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชนอย่างน้อยที่สุดประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการริเริ่มวางแผน และดำเนินการในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ และอนาคตของประชาชน

จรัญญา วงษ์พรหม(2536) ได้กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหา นำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแบบหนึ่งของแนวความคิดในการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ส่วนท้องถิ่น เพราะประชาชนในท้องถิ่นคือผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตนเองดีกว่าผู้อื่น การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการเปิดกว้างในความคิดเห็นโดยการสื่อสารสองทางในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ซึ่งในแต่ละประเด็นนั้นไม่สามารถใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งมาตัดสินใจได้เหมือนกันมีนักวิชาการหลายท่านได้กำหนดนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมไว้มากมายและส่วนใหญ่ให้ความหมายไว้คล้ายคลึงกัน

เสริมศักดิ์ วิสาลาภรณ์(2543 : 182) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่างๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมทั้งในกระบวนการตัดสินใจ หรือกระบวนการบริหาร ประสิทธิภาพขององค์การขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การนั้น ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังทางความคิด สติปัญญาและการกระทำนั้นคือ การให้มีส่วนร่วมในเรื่องนี้

ปาริชาติ วลัยเสถียร (2542 : 138-139) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมมี 2 ลักษณะ คือ 1) กระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหาการวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน 2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย การส่งเสริมสิทธิพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชน หรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชุมชนสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลักโดยกระจายอำนาจในการวางแผน จากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เพื่อให้ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหารมีอำนาจต่อรองใน

การจัดสรรทรัพยากรอยู่ในมาตรฐานเดียวกันโดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้จากกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการพัฒนาที่เท่าเทียมกันของชายและหญิง (Gender) ในการดำเนินงานพัฒนาด้วย

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมกับการจัดการท่องเที่ยว หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ และมีรายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิดความรัก ความหวงแหน การสร้างจิตสำนึกในการดูแลปกป้องทรัพยากรท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

3.2 กระบวนการมีส่วนร่วม

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง(2526 : 10) ได้กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้น ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน โดยมีนักพัฒนา หรือนักวิชาการจากภายนอกเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่กระบวนการมีส่วนร่วมจะเริ่มจากการค้นหาปัญหาและสาเหตุ การวางแผนดำเนินกิจกรรมแก้ไขปัญหา การปฏิบัติงาน การร่วมรับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผล

มิศรา สามารถ (2543:29) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ต้องตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีกิจกรรมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เริ่มตั้งแต่การให้ข้อมูลท้องถิ่นเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การเตรียมการจัดการ การวางแผนการควบคุมดูแลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การมีส่วนร่วมในการบริการ และการได้รับประโยชน์จากการบริการ

ฐีรวิทย์ เสนาคำ (2541 : 15-18) ได้เสนอหลักการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. การกำหนดประเด็นปัญหาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนขบคิดปัญหา ไม่เพียงแต่จากแง่มุมผลประโยชน์ของตนเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์ของคนอื่นด้วย ซึ่งเท่ากับเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดสำนึกในชะตากรรมร่วม และเป็นขั้นแรกของ การกระตุ้นสำนึกของประชาชน และร่วมแก้ไขปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นกับชุมชนของตน

2. การสร้างทางเลือกให้กับชุมชน โดยผ่านกระบวนการสนทนาแบบพินิจพิเคราะห์ เป็นกระบวนการตัดสินใจที่เชื่อมโยงใกล้ชิดกับการปฏิบัติ แม้การสนทนาจะยังไม่มีความเห็นตรงกัน แต่เป็นการสร้างแนวกว้าง ๆ และเผยให้เห็นเป้าหมายที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของผู้เข้าร่วมนอกจากนี้ยังเป็นการสร้างสำนึกความเป็นไปได้ของการดำเนินกิจกรรม ซึ่งเป็นตัวช่วยเสริมสร้างพลังรวมหมู่ในการดำเนินกิจกรรมตามที่ตัดสินใจ

3. การดำเนินกิจกรรมสาธารณะ เป็นกิจกรรมระดมพลังรวมหมู่ของประชาชน มีความหลากหลายและเกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก เกิดจากกระบวนการสนทนาแบบพินิจพิเคราะห์นำมาซึ่งการกำหนดแนวทางทั่วไปของการดำเนินกิจกรรมเผยให้เห็นผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกันของผู้เข้าร่วม และเป้าหมายที่อาจร่วมกันได้ กิจกรรมสาธารณะเกิดจากเป้าหมายร่วมกันของผู้คนจึงก่อให้เกิดการรวมพลัง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กันและกัน

4. การประเมินผลกิจกรรมโดยสาธารณะ คือ การเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมที่ดำเนินการในชุมชน โดยให้ชาวบ้านตัดสินใจว่าความพยายาม และกิจกรรมที่ดำเนินการได้มีประโยชน์ และมีคุณค่าอย่างแท้จริงต่อชุมชนพวกเขา เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนประเมินและปรับเปลี่ยนกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทั้งนี้ในทางปฏิบัติ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาตามที่กล่าวมาข้างต้น ประชาชนอาจไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เพราะมีข้อจำกัดหลายประการ ดังนั้น การตัดสินใจ (Decision making) จึงเป็นส่วนสำคัญที่นักพัฒนาจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้กระทำการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมพัฒนา จึงจะถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมที่แท้จริงเพราะประชาชน เป็นฝ่ายกำหนดความต้องการในการแก้ปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง

3.3 นโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540 อ้างถึงใน ภราเดช พยัทธิเชียร, 2543:15) กล่าวว่านโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ควรมีการพัฒนาแบบแผนการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ตลอดจนรวมถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่น เอกชนและประชาชนทั่วไปในด้านการลงทุน การผลิตสินค้าและบริการ ทั้งนี้ต้องมีความเสมอภาค เป็นธรรมในกรอบที่เหมาะสม สอดคล้องกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด สนับสนุนการจัดตั้งข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปขององค์กรหรือคณะกรรมการระดับชาติ ภูมิภาค และท้องถิ่น โดยมีเครือข่ายครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนและทุกระดับ โดยให้องค์กรมีขอบเขตความสามารถในการตัดสินใจและดำเนินการอย่างอิสระภายใต้กรอบที่ตอบสนองความจำเป็นในการจัดการแต่ละระดับเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ และติดตามประเมินผล ตลอดจนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งปรับทัศนคติและปรับปรุงขีดความสามารถของหน่วยงานของรัฐให้สามารถร่วมมือและเกื้อหนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรประชาชนที่ดูแลด้านสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งที่เป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคล แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนากฎหมายและระบบงบประมาณของภาครัฐ ให้สามารถส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการประสานงานความร่วมมือของหน่วยงานปฏิบัติทุกระดับกับประชาชน ท้องถิ่นตลอดจนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในการให้ชุมชนมีโอกาสในการควบคุม กำกับ ดูแลและจัดทรัพยากรด้วยตนเอง สนับสนุนพัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยการเพิ่มความรู้ ทักษะ และการมีจิตสำนึกในด้านการจัดการพัฒนาการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำหรับชุมชนให้กว้างขวางมากขึ้นสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ ในด้านการจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีประสิทธิภาพจัดเก็บรายได้เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูการท่องเที่ยวได้ด้วยตัวเอง โดยให้มีการพัฒนาทักษะการจัดการที่ถูกต้อง สนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพัฒนาการท่องเที่ยวอนุรักษ์ การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทางสังคมให้มีโอกาสในการเข้าช่วยเหลือและยกระดับการมีส่วนร่วมตลอดจนการจัดตั้งองค์กรชุมชนและองค์กรจัดการธุรกิจของประชาชนอย่างสร้างสรรค์

3.4 ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน

มิศรา สามารถ (2543:10-11) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ พื้นฐานของการเข้าร่วม ลักษณะที่เข้ามามีส่วนร่วมมาจากแรงจูงใจภายในจะเป็นแรงหนุนหรือช่วยให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามาส่วนร่วม ส่วนการมีส่วนร่วมที่มาจากปัจจัยภายนอก โดยอาศัยอำนาจบารมีหรือแรงบีบบังคับจากผู้มีอำนาจ ความเกรงใจ หรืออิทธิพลของผู้มีอำนาจจากชุมชน ถึงจะสามารถ

กระทำสำเร็จ แต่ก็ไม่มีผลผูกพันทางจิตใจ ความยั่งยืนต่อเนื่องของกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ก็จะลดลง รูปแบบของการเข้าร่วม การเข้าร่วมของประชาชนนั้น เป็นการเข้าร่วมโดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชนเอง โดยเฉพาะกิจกรรมที่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับของประชาชน สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมโดยผ่านตัวแทนกลุ่ม เช่น กรรมการหมู่บ้าน การเข้าร่วมของประชาชนจะอยู่ในลักษณะผู้ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือ ขอบเขตของการมีส่วนร่วม เป็นช่วงเวลาการมีส่วนร่วม การใช้เวลาเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ จะใช้เวลาต่างกัน ความถี่ห่าง จำนวนครั้งที่เข้าร่วม ความสม่ำเสมอ และฤดูกาลที่เหมาะสม ช่วงเวลาที่ใช้ ในกิจกรรมแต่ละครั้งผลของการเข้าร่วม ลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทำให้เกิดการรวมพลังที่จะสร้างอำนาจต่อรองให้ชุมชนมีศักยภาพ เป็นตัวของตัวเอง สร้างปฏิสัมพันธ์อันดี มีความสามัคคีในมวลสมาชิกของชุมชน

ปรัชญา เวสารัชช (2528:164-172) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแตกต่างกันไป ตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบายและโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคม ของประชากร การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาเพื่อมุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน ได้แก่การมีส่วนร่วมของประชาชน คลอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและสังคม ได้ร่วมกิจกรรมอันจะนำไปสู่ความมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาและเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้อง โดยสมัครใจและเป็นประชาธิปไตย ประกอบด้วย การเอื้อให้เกิดความพยายามพัฒนาการแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกันและการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การวางแผนและการเนิกรโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติ จะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับผลประโยชน์ที่ได้รับ ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจผิดแผกแตกต่างกันไป ตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบายและโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชากร การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาเพื่อมุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยว

4.1 ความหมายของการส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ควรพิจารณา 1) การให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในพื้นที่ของตนเอง โดยพิจารณาจากที่ตั้ง กิจกรรม ความพร้อม และความต้องการของชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน 2) ดำเนินการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในสื่อต่าง ๆ ทั้งในระบบและนอกระบบแก่เยาวชน ประชาชน หรือผู้นำท้องถิ่น 3) ส่งเสริมให้ธุรกิจท่องเที่ยวในท้องถิ่นรวมตัวกันเป็นชมรมหรือสหกรณ์เพื่อร่วมกำหนดทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและเพื่อความเข้มแข็งมีอำนาจต่อรองทางการตลาดอันจะทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวของท้องถิ่นสามารถดำรงอยู่ได้ในเชิงธุรกิจ โดยให้องค์กรพัฒนาเอกชนและนักวิชาการได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาแนะนำการจัดการ และ4) ในการดำเนินการใด ๆ ควรคำนึงถึงทรัพยากรท้องถิ่นเป็นอันดับแรก ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร วัตถุุดิบ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเอกลักษณ์ทางท้องถิ่นนั้น ๆ

4.2 ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนาจะต้องมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยหรือมีส่วนผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชน และที่สำคัญควรมีนักพัฒนาที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมของประชาชนโดยประชาชนต้องเป็นผู้ตัดสินใจเริ่มกิจกรรมของตนเองการได้รับการสนับสนุนจากภายนอกในด้านต่าง ๆ เช่น เทคนิควิทยากร ข้อมูลข่าวสารการประสานงาน และอุปกรณ์ที่จำเป็น

ชูเกียรติ ภัยลี (2536 : 19-21) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม มีดังนี้ 1) ด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และ 2) ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ ขนาดครอบครัว อาชีพ รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่มและความยาวนานในการอยู่อาศัย

อรพินท์ สพิชชชัย (2538 : 36-43) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน โดยใช้กระบวนการ AIC เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนการตัดสินใจ และการพัฒนาหมู่บ้าน มีปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความสำเร็จ คือ การเตรียมความพร้อมของชุมชน และการศึกษาชุมชน โดยการประสานงานกับพัฒนากรในพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจในเป้าหมาย วัตถุประสงค์ รูปแบบการดำเนินงานร่วมกับผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ระดับตำบล และอำเภอ การติดตามผล และการให้การสนับสนุน

บพิตร ออมไธสง(2546: 29) ได้กล่าวถึง มิติการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 ประเภทหรือเรื่องของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ประเภทได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลกำไร และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

มิติที่ 2 กลุ่มคนที่เข้ามามีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ คนต่างถิ่น คน 4 กลุ่มดังกล่าวมีคุณลักษณะที่พิจารณาประกอบได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว การศึกษา การแบ่งกลุ่มในสังคมนั้น (เช่น กลุ่มชนเชื้อชาติ ศาสนาภาษา แหล่งกำเนิด เป็นต้น) อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น เป็นต้น

มิติที่ 3 เหตุที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ 1. พื้นฐานจากการมีส่วนร่วมซึ่งเกิดจากแรงที่กระทำจากเบื้องบนหรือเบื้องล่างและแรงเสริมต่าง ๆ 2. รูปแบบในการมีส่วนร่วมในรูปองค์การโดยตรง และโดยอ้อม 3. ขอบเขตของการมีส่วนร่วมได้แก่ระยะเวลา และช่วงของกิจกรรม 4. ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม ได้แก่ การให้อำนาจและปฏิสัมพันธ์ของลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ที่สำคัญ หมายถึง 1) ปัจจัยด้านกลไกของรัฐ โดยรัฐจะต้องกำหนดนโยบาย จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมในท้องถิ่น สนับสนุนกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และการเมือง การสร้างช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน โดยระบบต่างๆของราชการจะเอื้ออำนวย และเพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีการติดตามประเมินผล และการให้การสนับสนุนในภายหลัง 2) ปัจจัยด้านประชาชน โดยประชาชนในชุมชนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาเป็นฝ่ายตัดสินใจ ริเริ่มกิจกรรม รับผิดชอบต่อประโยชน์ และเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม หรือเป็นผู้นำท้องถิ่น มีการติดต่อ

ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานอื่นได้รับการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างต่อเนื่อง 3) ปัจจัยด้านนักพัฒนา โดยนักพัฒนาต้องศึกษาชุมชน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน และได้เรียนรู้สภาพแวดล้อมในทุก ๆ ด้านในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของกระบวนการมีส่วนร่วมค้นหาผู้นำที่มีศักยภาพ ซึ่งจะเป็นผู้ที่กระตุ้นให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในงานพัฒนา รวมกลุ่มชาวบ้าน เพื่อหาหนทางแก้ไขปัญหา สนับสนุนด้านการศึกษา การให้ข้อมูลข่าวสารวิทยาการใหม่ๆ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความจริงใจและมีความผูกพันกับท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนเชื่อถือ และศรัทธาดำเนินงานพัฒนาที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และ 4) การได้รับผลประโยชน์จากการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนา โครงการพัฒนาตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

5. สภาพทั่วไปของการดำรงชีวิตของชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประวัติความเป็นมา ขนอมเป็นเมืองเก่าแก่ในรัชสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) แห่งกรุงศรีอยุธยา ระหว่าง พ.ศ. 1893 - 1912 ได้รับการสำรวจเข้าอยู่ในทำเนียบการปกครองในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) มีฐานะเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอสิชล ยกฐานะเป็น กิ่งอำเภอขนอม เมื่อ พ.ศ. 2481 และยกฐานะเป็นอำเภอขนอม เมื่อวันที่ 11 ธันวาคมพ.ศ. 2502

ที่ตั้งและอาณาเขต อำเภอขนอมตั้งอยู่ทางทิศเหนือสุดของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอไทย ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไทย ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอสิชล ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอดอนสัก (จังหวัดสุราษฎร์ธานี)

การแบ่งเขตการปกครอง การปกครองส่วนภูมิภาคอำเภอขนอมแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 ตำบล 34 หมู่บ้าน ได้แก่ขนอม (14 หมู่บ้าน) ควนทอง (12 หมู่บ้าน) ท้องเนียน (8 หมู่บ้าน)

การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอขนอมประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลขนอม ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลขนอม เทศบาลตำบลท้องเนียน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท้องเนียนทั้งตำบล เทศบาลตำบลอ่าวขนอม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลขนอม (นอกเขตเทศบาลตำบลขนอม) องค์การบริหารส่วนตำบลควนทอง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลควนทองทั้งตำบล

สถานที่ท่องเที่ยวอำเภอขนอมเป็นอำเภอที่มีชายหาดที่สวยงามและชายหาดยาวที่สุดในจังหวัดนครศรีธรรมราช ชายหาดที่มีชื่อเสียงมากในปัจจุบันคือหาดในเพลา ลักษณะหาดเป็นแนวยาวโค้ง มีภูเขาล้อมรอบ หาดนี้จะมีนักท่องเที่ยวต่างประเทศมาเที่ยวรวมถึงมาซื้อบ้าน (เช่าระยะยาว) มากที่สุด ถึงจะมีการพัฒนาไปมากแต่ก็ถือว่าเงียบสงบกว่าที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น เกาะสมุย หาดที่เงียบสงบอีกหลายหาด คือ หาดท้องหยี หาดคอเขา หาดบ้านเปิร์ตนอกจากนี้ยังมีวัดเก่าแก่คือวัดกระดังงาให้เยี่ยมชมน้ำตก ไม่ไกลจากวัดกระดังงาก็มีน้ำตกเสม็ดชุน เขาพระเป็นจุดชมวิวมองเห็นอำเภอและทะเลห่างจากหาด 4 กิโลเมตร เป็นที่ส่วนตัวแต่สามารถขอเจ้าของที่ขึ้นไปชมได้ และอีกสิ่งหนึ่งที่เป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวที่อำเภอขนอมก็คือการที่ได้มาดูปลาโลมาสีชมพูที่มาหาอาหารให้ได้เห็นกันในหลายพื้นที่ของอำเภอขนอม โดยมีจุดลงเรือชมปลาโลมาที่บ้านแหลมประทับ และมีกะปิจำหน่ายรสชาติอร่อย ชาวบ้านทำเอง กะปิแท้ 100% มีโฮมสเตย์เรียนรู้วิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มาลินี หาญยุทธ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ผลการวิจัยด้านบริบทชุมชน พบว่า ตำบลไร่หลวงเป็นตำบลที่มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเป็นสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย อาทิเช่น ถ้ำน้ำตกริมและบริบทการบริหารจัดการการท่องเที่ยว พบว่า ในด้านการประชาสัมพันธ์นั้นมีการประชาสัมพันธ์ที่ไม่หลากหลาย ประชาชนในตำบลไม่มีการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ด้านบุคลากร พบว่า ไม่มีบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ในเรื่องการท่องเที่ยว ด้านแหล่งท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในตำบลไร่หลวงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติอยู่มาก ส่วนรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ตำบลไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเกิดจากการระดมความคิดเห็นของผู้นำชุมชนและประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องใน 5 ชั้น ดังนี้ 1. การมีส่วนร่วมค้นหาปัญหา 2. การจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา 3. การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา 4. การวางแผนการแก้ไขปัญหา และ 5. การสรุปบทเรียนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้ดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว การจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์รูปแบบ

มะลิวัลย์ กาศย์เกิด (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตลาดน้ำคลองสระบัว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า ตลาดน้ำแห่งนี้ดำเนินงานโดยภาคเอกชน ซึ่งชุมชนยังมีส่วนร่วมน้อย แต่โดยภาพรวมชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตลาดน้ำคลองสระบัวทุกระดับ และมีความห่วงใยในคุณภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ส่วนใหญ่เป็นโบราณสถานและวิถีชีวิตดั้งเดิม ผู้วิจัยเห็นว่า หากตลาดน้ำแห่งนี้ดำเนินการโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) อย่างครบถ้วนแล้ว ย่อมจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ข้างต้นได้

บุญพา คำวิเศษณ์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้านวัดเขาดำบลโคกกลอยอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงาพบว่า ประชากรเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 30-40 ปีมากที่สุด การประกอบอาชีพมีอาชีพรับจ้างและทำธุรกิจส่วนตัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 17.5 ข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนหมู่บ้านวัดเขาดำบลโคกกลอย มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร ทางเดินศึกษาธรรมชาติ ห้องน้ำสาธารณะ ศาลานั่งพักผ่อน ระบบรักษาความปลอดภัย มีแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้สะดวกประปาท้องถิ่นประปาภูมิภาคบ่อน้ำดื่มและน้ำจากธรรมชาติ

2. แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนพบว่าความคิดเห็นต่อองค์ประกอบในด้านการท่องเที่ยวของชุมชนหมู่บ้านวัดเขาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D = 0.266) ซึ่งพบว่า ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D = 0.361) รองลงมาได้แก่ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Attractions and Accommodation) ด้านความพร้อมและความรู้ความเข้าใจของชุมชนด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) และด้านกิจกรรมบริการเบ็ดเตล็ด (Amenity) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D = 0.391, $\bar{x} = 4.43$, S.D = 0.353, $\bar{x} = 4.41$, S.D = 0.491 และ $\bar{x} = 4.37$, S.D = 0.477)ตามลำดับ

ธัญญา ศิริระวีวรรณและคณะ (2557) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวภูหินลาดช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู ผลวิจัย พบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามองค์ประกอบมาตรฐานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือ ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและด้านการบริหารจัดการความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นด้านการริเริ่มการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ศิริพร รัชชเจริญ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดบริการสาธารณะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคนอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า 1) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมค้นหาปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดจากการร่วมรับรู้ปัญหาและได้รับผลกระทบจากความเสื่อมโทรมของพื้นที่ป่าชายเลน ในส่วนของด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการร่วมกันคิดที่จะพัฒนาการใช้ประโยชน์จากการกลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้งของทรัพยากรป่าชายเลนเป็นความเชื่อมโยงที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนขึ้น 2) กระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึงด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีลักษณะของการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนดำเนินกิจกรรมร่วมกันโดยใช้ทักษะความชำนาญได้เข้ามานำเสนอ ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา แต่ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นไปเพื่อดำเนินการพัฒนา ส่วนการวางแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปในรูปแบบของการแก้ไขปัญหา และการร่วมกันวางแผนด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการร่วมกันวางแผนเพื่อการพัฒนาและนำทุนทางธรรมชาติไปใช้ให้เกิดประโยชน์ 3) กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึงด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมตามที่ได้แบ่งหน้าที่กันตามความถนัดที่ได้ร่วมกันวางแผนไว้เป็นการระดมทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น 4) กระบวนการมีส่วนร่วมในการติดตามผลทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการส่วนด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการติดตามผลแบบไม่เป็นทางการ 5) กระบวนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึงด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในรูปแบบของประโยชน์ที่ได้รับโดยตรงและได้รับทางอ้อมในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประโยชน์ที่ได้รับโดยตรงเป็นรายได้และการประกอบอาชีพที่เพิ่มขึ้น ส่วนประโยชน์ทางอ้อมเป็นเรื่องของการกลับมาถิ่นฐานบ้านเกิดของกลุ่มแรงงาน อีกทั้งยังเป็นการสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักของบุคคลภายนอกท้องถิ่นเกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนแบ่งออกเป็น 2 มิติ คือมิติด้านผู้นำท้องถิ่น/ชุมชน และมิติของด้านประชาชน

รุ่งวิทย์ตรีกุลและคณะ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนบึงพลาญชัยในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในชุมชนบึงพลาญชัยมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการปฏิบัติการการร่วมรับผลประโยชน์และการติดตามตรวจสอบประเมินผลมีความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านการท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่องมีคุณภาพและมีความสมดุลโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้านและมีมีส่วนร่วม

ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการด้านการร่วมรับผลประโยชน์และด้านการติดตามตรวจสอบประเมินผล อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง

คมลักษณ์ สงทิพย์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่าประชาชนทั่วไปในพื้นที่ตำบลบางคูเวียง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุ 36-50 ปี สถานภาพสมรส โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่พักอาศัยมากกว่า 10 ปี และไม่ได้เป็นสมาชิกของชมรมหรือองค์กรใด ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำวัดตะเคียน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำวัดตะเคียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านของการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มากที่สุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ ในด้านความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 15.28 (ระดับความรู้ความเข้าใจมาก)

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวตลาดน้ำวัดตะเคียนในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำวัดตะเคียน พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐจะเป็นตัวกลางระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐ โดยปฏิบัติงานมุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของชุมชนเป็นสำคัญ ซึ่งถ้าทางภาครัฐมีงบก็ช่วยเหลือทางวัดและทางชุมชน ผู้ประกอบการตลาดน้ำวัดตะเคียนจะช่วยกันดูแลด้านความสะอาด ความปลอดภัยบริเวณร้านค้าของตนเอง และบริเวณตลาดน้ำวัดตะเคียนอยู่ตลอด ผู้นำชุมชนจากทางวัดตะเคียนเป็นผู้บริหารดูแลรับผิดชอบตลาดน้ำวัดตะเคียนอยู่ตลอด การก่อสร้างตลาดน้ำตะเคียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชาวบ้านคูเวียงใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งซื้อขายอาหารและสินค้าต่าง ๆ ของชาวบ้าน โดยเป็นการเปิดโอกาสและสร้างอาชีพให้กับชาวบ้าน ในด้านความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวตลาดน้ำวัดตะเคียนทั้ง 3 กลุ่มให้ความคิดเห็นเหมือนกันว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คือการอนุรักษ์ประเพณี และวิถีชีวิตในชุมชนดั้งเดิม เช่น การขายของบนเรือ การนำของที่ผลิตเองมาจำหน่าย ซึ่งถือเป็นธุรกิจท้องถิ่น ในด้านปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวตลาดน้ำวัดตะเคียน ในการมีส่วนร่วมจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำวัดตะเคียนทั้ง 3 กลุ่มไม่พบปัญหาหรืออุปสรรคอะไร ขึ้นอยู่กับทางวัดว่าจะให้ทางภาครัฐและภาคส่วนต่างๆช่วยสนับสนุนด้านใดบ้าง เนื่องจากทางวัดเป็นผู้บริหารจัดการดูแลตลาดน้ำวัดตะเคียนด้วยตัวเอง ส่วนข้อเสนอแนะ เช่น ควรจัดกลุ่มสินค้าที่จำหน่ายเพื่อให้สะดวกกับนักท่องเที่ยว ควรรักษารูปแบบเดิมของวัฒนธรรมท้องถิ่นและตัวสินค้าท้องถิ่นเอาไว้

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการวางแผนทางการจัดการท่องเที่ยว อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัย โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดและทฤษฎีเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นมากที่สุด ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด (Close - Ended Questions) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในอำเภอชนอม รูปแบบของคำถามในแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นคำถามปลายปิดแบบ Check Lists

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการร่วมประเมินผล รูปแบบของคำถามในแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อย เป็นการวัดโดยใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale โดยกำหนดและแปรความหมายของคะแนน ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การกำหนดคะแนนของมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

ระดับ	คะแนน
มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

การแปลผลของข้อมูล พิจารณาจากระดับคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของช่วงระดับคะแนน (Class Interval) ของ Turney and Robb อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด โดยใช้เกณฑ์ในการแปลผลข้อมูลดังนี้
คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
รูปแบบของคำถามในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิดแบบ Check Lists

2.2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.2.2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.2.2 กำหนดกรอบหรือขอบเขตของแบบสอบถามตามทฤษฎีและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2.2.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างและนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของคำถามและการใช้ภาษา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำเพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูล

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และประโยชน์ของงานวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบแบบสอบถามให้ถูกต้องครบถ้วนด้วยความเต็มใจและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องของการตอบแบบสอบถาม และคัดเลือกแบบสอบถามที่เสียออก จากนั้นให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณหาความถี่ ค่าร้อยละ

2.4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอม โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.4.4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม โดยคำนวณหาความถี่ ค่าร้อยละ

2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.5.1 ค่าร้อยละ

$$p = \frac{f \times 100}{n}$$

เมื่อ	p	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ค่าความถี่ที่ต้องการแปลให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	ค่าจำนวนความถี่ทั้งหมด

2.5.2 ค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum fx$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.5.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อวางแผนทางการจัดการท่องเที่ยว อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของคนในชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของคนในชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนที่กำหนดไว้และวิเคราะห์ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผลการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอชนอม
3. ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอำเภอชนอม

1. ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	37	37
หญิง	63	63
รวม	100	100

จากตารางที่ 2.1 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย 37 คน คิดเป็นร้อยละ 37 และเป็นเพศหญิง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 63

ตารางที่ 2.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 20 ปี	9	9
20 - 35 ปี	53	53
36 - 50 ปี	36	36
มากกว่า 50 ปี	2	2
รวม	100	100

จากตารางที่ 2.2 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9 มีอายุ 20 - 35 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 53 มีอายุ 36 - 50 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 36 และมีอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2

ตารางที่ 2.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
โสด	55	55
สมรส	38	38
อื่นๆ	7	7
รวม	100	100

จากตารางที่ 2.3 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพโสด จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 55 มีสถานภาพสมรส จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38 และสถานภาพอื่น ๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7

ตารางที่ 2.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	40	40
พนักงานบริษัท/โรงงาน	16	16
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	26	26
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	12	12
อื่น ๆ	6	6
รวม	100	100

จากตารางที่ 2.4 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40 พนักงานบริษัท/โรงงาน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12 อื่น ๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6

ตารางที่ 2.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	2	2
มัธยมศึกษา	19	19
ปริญญาตรี	70	70

สูงกว่าปริญญาตรี	9	9
รวม	100	100

จากตารางที่ 2.5 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19 ระดับปริญญาตรี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 70 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9

ตารางที่ 2.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,000 บาท	33	33
10,001 - 20,000 บาท	36	36
20,001 - 30,000 บาท	23	23
มากกว่า 30,000 บาท	8	8
รวม	100	100

จากตารางที่ 2.6 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 33 รายได้ 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 36 รายได้ 20,001 - 30,000 บาทจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 23 รายได้มากกว่า 30,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8

ตารางที่ 2.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในอำเภอชนอม

ระยะเวลา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	5	5
1 ปี - 2 ปี	27	27
2 ปี - 3 ปี	24	24
มากกว่า 3 ปี	44	44
รวม	100	100

จากตารางที่ 2.7 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในอำเภอชนอมน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5 อาศัยอยู่ในอำเภอชนอม 1 ปี - 2 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27 อาศัยอยู่ใน

อำเภอขนอม 2 ปี – 3 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 24 อาศัยอยู่ในอำเภอขนอมมากกว่า 3 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 44

2. ผลการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 2.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ข้อที่	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1.1	ท่านได้มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นในอำเภอขนอม เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	2.94	1.02	ปานกลาง
1.2	ท่านได้มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในอำเภอขนอม เช่น การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน การร่วมมือของคนในชุมชน เป็นต้น	2.97	0.96	ปานกลาง
1.3	ท่านได้มีส่วนร่วมในการคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในอำเภอขนอม	2.77	0.93	ปานกลาง
1.4	ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.69	0.88	ปานกลาง
1.5	ท่านได้มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของอำเภอขนอม	2.74	0.97	ปานกลาง
1.6	ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในอำเภอขนอม	2.82	1.06	ปานกลาง
1.7	ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการดูแลรักษาทรัพย์สินของอำเภอขนอม	2.67	0.95	ปานกลาง
1.8	ท่านได้มีส่วนร่วมในการเข้าประชุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่จัดให้มีขึ้นในอำเภอขนอม	2.60	1.18	ปานกลาง
เฉลี่ย		2.78	0.99	ปานกลาง

จากตารางที่ 2.8 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในอำเภอขนอม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 อยู่ในระดับปานกลางและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีส่วนร่วมในการเข้าประชุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่จัดให้มีขึ้นในอำเภอขนอม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 2.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในกาปฏิบัติ

ข้อที่	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
2.1	ท่านได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอม	3.01	0.93	ปานกลาง
2.2	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอมกับนักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอกได้รับทราบ	2.96	0.95	ปานกลาง
2.3	ท่านได้มีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำกลุ่มหรือเป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม	2.62	1.00	ปานกลาง
2.4	ท่านได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนปัจจัยเพื่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน เป็นต้น	2.82	0.91	ปานกลาง
2.5	ท่านได้มีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาด และความสวยงามเป็นระเบียบภายในชุมชน	3.23	1.05	ปานกลาง
เฉลี่ย		2.93	0.97	ปานกลาง

จากตารางที่ 2.9 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในกาปฏิบัติ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในกาปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำกลุ่มหรือเป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 2.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ข้อที่	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
3.1	ท่านได้ใช้ประโยชน์จากสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอขนอมเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ	3.40	1.15	ปานกลาง
3.2	ท่านได้มีอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมจากการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม	2.32	1.12	ปานกลาง
3.3	ท่านได้รับประโยชน์จากการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว	2.94	1.09	ปานกลาง
3.4	ท่านได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม	3.10	1.02	ปานกลาง
เฉลี่ย		2.94	1.10	ปานกลาง

จากตารางที่ 2.10 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การได้ใช้ประโยชน์จากสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอขนอมเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 อยู่ในระดับปานกลางและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการได้มีอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมจากการท่องเที่ยวในอำเภอขนอมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 2.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการร่วมประเมินผล

ข้อที่	ด้านการร่วมประเมินผล	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
4.1	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพสินค้าจากร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอขนอม	2.73	0.95	ปานกลาง
4.2	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินการให้บริการของร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอขนอม	2.66	0.96	ปานกลาง
4.3	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินการดูแลรักษาสาธารณสมบัติที่สร้างขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอขนอม	2.76	1.04	ปานกลาง
4.4	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอขนอมให้สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ	2.93	0.93	ปานกลาง
	เฉลี่ย	2.77	0.97	ปานกลาง

จากตารางที่ 2.11 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการร่วมประเมินผลในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการร่วมประเมินผลที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอขนอมให้สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 อยู่ในระดับปานกลางและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินการให้บริการของร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอขนอม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม

ตารางที่ 2.12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม

ข้อที่	ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	ใช่		ไม่ใช่	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.	การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมให้ความสำคัญกับการใช้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและบริการของท้องถิ่น	86	86	14	14
2.	การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่คนในชุมชนเป็นสิ่งไม่จำเป็น เนื่องจากคนในชุมชนรู้หมดแล้ว	60	60	40	40
3.	การดูแลรักษาความสะอาดในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดูแลเพียงเท่านั้น	56	56	44	44
4.	การจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเท่านั้น เนื่องจากอยู่นอกเหนือขีดความสามารถของผู้นำชุมชนและคนในชุมชนจะทำได้	63	63	37	37
5.	การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้องเน้นการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวให้มากที่สุด เช่น สถานบันเทิง และห้างสรรพสินค้า	75	75	25	25
6.	การให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอม	92	92	8	8
7.	ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอม	98	98	2	2
เฉลี่ย		75.71	75.71	24.29	24.29

จากตาราง 2.12 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในภาพรวมส่วนใหญ่ตอบใช่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 75.71 คิดเป็นร้อยละ 75.71 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถแบ่งพิจารณาได้ดังนี้

การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมให้ความสำคัญกับการใช้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและบริการของท้องถิ่น คนในชุมชนส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 86 และตอบว่า ไม่ใช่ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14

การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่คนในชุมชนเป็นสิ่งไม่จำเป็น เนื่องจากคนในชุมชนรู้หมดแล้ว คนในชุมชนส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และตอบว่า ไม่ใช่ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40

การดูแลรักษาความสะอาดในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดูแลเพียงเท่านั้น คนในชุมชนส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 56 และตอบว่า ไม่ใช่ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 44

การจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเท่านั้น เนื่องจากอยู่นอกเหนือขีดความสามารถของผู้นำชุมชนและคนในชุมชนจะทำได้ คนในชุมชนส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 63 และตอบว่า ไม่ใช่ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 37

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้องเน้นการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวให้มากที่สุด เช่น สถานบันเทิง และห้างสรรพสินค้า คนในชุมชนส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 75 และตอบว่า ไม่ใช่ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 25

การให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอม คนในชุมชนส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 92 และตอบว่า ไม่ใช่ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8

ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอม คนในชุมชนส่วนใหญ่ตอบว่า ใช่ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 98 และตอบว่า ไม่ใช่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อวางแผนแนวทางการจัดการท่องเที่ยว อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของคนในชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหา ทหารวิแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในอำเภอชนอม มีส่วนร่วมเสนอแนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมติดต่อประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการเสนอวิธีการดูแลรักษาทรัพย์สินของอำเภอชนอมและมีส่วนร่วมในการเข้าประชุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่จัดให้มีขึ้นในอำเภอชนอมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมาลินี หาญยุทธ (2551) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ผลการวิจัยด้านบริบทชุมชน พบว่า ตำบลไร่หลวงเป็นตำบลที่มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเป็นสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย อาทิเช่น ถ้ำ น้ำตกและบริบทการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว พบว่าในด้านการประชาสัมพันธ์นั้น มีการประชาสัมพันธ์ที่ไม่หลากหลายประชาชนในตำบลไม่มีการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ด้านบุคลากร พบว่า ไม่มีบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ในเรื่องการท่องเที่ยว ด้านแหล่งท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในตำบลไร่หลวงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติอยู่มาก ส่วนรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว ตำบลไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเกิดจากการระดมความคิดเห็นของผู้นำชุมชนและประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องใน 5 ชั้น ดังนี้ 1. การมีส่วนร่วมค้นหาปัญหา 2. การจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา 3. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา 4. การวางแผนการแก้ไขปัญหาและ 5. การสรุปบทเรียนในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้ดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว การจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์รูปแบบ

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอชนอม มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอชนอมกับนักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอกได้รับทราบ มีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำกลุ่มหรือเป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอชนอม มีส่วนร่วมในการสนับสนุนปัจจัยเพื่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในอำเภอชนอม และมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดและความสวยงามเป็นระเบียบภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญาศิริ ธีรวิวัฒน์และคณะ (2557) ซึ่งได้ทำการศึกษาร่วมของชุมชนและความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ภูหินลาดช่อฟ้า จังหวัดหนองบัวลำภู ผลวิจัยพบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามองค์ประกอบมาตรฐานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือ ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และด้านการบริหารจัดการความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น ด้านการริเริ่มการพัฒนาแหล่ง

ท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ คนในชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอชนอมเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ได้มีอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมจากการท่องเที่ยวในอำเภอชนอม ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวในอำเภอชนอม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคมลักษณ์ สงทิพย์ (2557) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนทั่วไปในพื้นที่ตำบลบางคูเวียง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุ 36-50 ปี สถานภาพสมรส โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่พักอาศัยมากกว่า 10 ปี และไม่ได้เป็นสมาชิกของชมรมหรือองค์กรใด ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตลาดน้ำวัดตะเคียน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำวัดตะเคียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านของการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มากที่สุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อยและด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อยตามลำดับ ในด้านความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 15.28 (ระดับความรู้ความเข้าใจมาก)

1.4 ด้านการร่วมประเมินผล คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพสินค้าจากร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอชนอม มีส่วนร่วมในการประเมินการให้บริการของร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอชนอม ส่วนร่วมในการประเมินการดูแลรักษาสาธารณสุขที่สร้างขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอชนอม และมีส่วนร่วมในการประเมินการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอชนอมให้สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งวิทย์ ตรีกุลและคณะ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนบึงปลาอุทัยในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในชุมชนบึงปลาอุทัย มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการติดตามตรวจสอบประเมินผล มีความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านการท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่อง มีคุณภาพ และมีความสมดุล โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน และมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติการ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามตรวจสอบประเมินผล อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง

2. ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของคนในชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช คนในชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเข้าใจองค์ประกอบและปัจจัยสำคัญของการท่องเที่ยวโดยจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบเหล่านี้

2.1 การให้ความสำคัญกับการใช้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและบริการของท้องถิ่น เนื่องจากผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นและบริการของท้องถิ่นสามารถบ่งบอกวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น บ่งบอกสภาพสังคมและวัฒนธรรม

ของคนในท้องถิ่นนั้นๆได้เป็นอย่างดี ซึ่งวิถีชีวิตสภาพสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันนี้เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

2.2 การให้ความสำคัญกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวมีหลากหลายลักษณะขึ้นอยู่กับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว โดยทั่วไปประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ชีวภาพและทางสังคมหรือวัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชีวิตของคนในสังคม สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวและการดำรงชีวิตของคนที่สำคัญอยู่เพราะเป็นฐานของการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวอันสำคัญยิ่ง ดังนั้นการท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อมจึงสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เปรียบเสมือน "ป่ากับสัตว์ป่า" หรือ "ปลากับน้ำ" หากสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง เช่น อากาศเป็นพิษ น้ำเสีย การจราจรแออัด ระบบนิเวศของป่าถูกทำลาย ชายหาดสกปรกหรือปะการังเสื่อมโทรม ฯลฯ การท่องเที่ยวก็ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืน ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นก็จะมีคุณภาพชีวิตด้อยลง ผู้ประกอบการท่องเที่ยวกลุ่มต่างๆ จะขาดรายได้ และการจ้างงานจะลดน้อยถอยลง ซึ่งทั้งหมดเป็นผลเสียต่อสังคมโดยรวม

2.3 การดูแลรักษาความสะอาดในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว การรักษาความสะอาด นับว่ามีความสำคัญมากเพราะสถานที่ท่องเที่ยวจะน่าเที่ยวหรือไม่จะขึ้นอยู่กับความสะอาดเป็นปัจจัยที่สำคัญ เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปใช้บริการเป็นจำนวนมาก โอกาสที่นักท่องเที่ยวจะสร้างความสกปรกเกิดขึ้นจึงมีมาก ดังนั้นผู้รับผิดชอบจึงต้องจัดหาเจ้าหน้าที่รักษาความสะอาดโดยตรงเพื่อเก็บกวาดเศษขยะ นอกจากนี้ทางสถานที่ท่องเที่ยวยังต้องหาสถานที่ทิ้งขยะอย่างเพียงพอ เพื่อที่นักท่องเที่ยวจะได้นำเอาสิ่งที่ไม่ต้องการไปทิ้ง เพราะขยะนอกจากจะทำให้สถานที่ท่องเที่ยวสกปรกแล้วยังอาจเป็นอันตรายต่อสัตว์หรือสิ่งมีชีวิตในบริเวณนั้นด้วย

2.4 การจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนับเป็นธุรกิจการท่องเที่ยวที่สร้างรายได้เป็นเงินตราให้กับผู้ประกอบการและกระจายเข้าไปในท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อบต. เทศบาลตำบล และอบจ.) หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและรัฐบาล รวมถึงคนในชุมชนในแต่ละท้องถิ่นจึงควรมีนโยบายและแผนงานพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างประเทศ เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มเศรษฐกิจของท้องถิ่นโดยรวม และส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศด้วย

รายได้จากการท่องเที่ยวย่อมกระจายเข้าไปสู่ท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวได้ ยกตัวอย่าง เช่น มีนักท่องเที่ยวมากินอาหารในพื้นที่ หรือซื้อสินค้าของที่ระลึกต่าง ๆ เงินจากนักท่องเที่ยวจะผ่านมือจากเจ้าของร้านไปซื้ออาหารสด ผลไม้สด หรือซื้อผ้าทอ เงินเหล่านี้ย่อมกระจายไปสู่เกษตรกรผู้ผลิตอาหารและผลไม้ หรือไปสู่ช่างทอผ้าซึ่งอยู่ในท้องถิ่นได้ เป็นต้น

ดังนั้นการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นย่อมเป็นภาระหน้าที่ของคนในท้องถิ่นจะต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำเพื่อให้มีนักท่องเที่ยวต่างถิ่นเดินทางมาเที่ยวได้เพิ่มขึ้นตลอดทั้งปีและตลอดกาล อันเป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั่นเอง

2.5 สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายและมีความสุข ซึ่งเป็นเป้าหมายของนักท่องเที่ยวทุกคน สิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญประกอบด้วย ที่พักแรม อาหารและสถานบันเทิง การบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ และ

โครงสร้างพื้นฐาน หากสถานที่ใดอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างดีจนเป็นที่ประทับใจก็จะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาใช้บริการซ้ำอีก ทำให้ประเทศมีรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้นไปอีก สิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว มีดังนี้

2.5.1 ที่พัก ที่พักรวม (Accommodation) หรือที่พักสำหรับคนเดินทางหรือเมื่อถึงจุดหมายปลายทาง เช่น บังกะโล กระท่อม (Bungalow, Cottage) เรือนพักตากอากาศ (Resort) พื้นที่ตั้งแคมป์หรือที่จอดรถ (Camping Ground, Parking) เรือพักรวม (House boat) บ้านพักรับรอง (Vacation Home) หอพัก (Hostel, Dormitory) อพาร์ทเมนต์/คอนโดมิเนียม (Apartment/Condominium) เพนชั่น เกสต์เฮาส์ (Pension, Guesthouse) บ้านพักในหมู่บ้าน หรือบ้านพักในฟาร์ม (Home Stay, Farm Stay or Farmhouse) โมเต็ล (Motel) โรงแรม (Hotel) เป็นต้น

2.5.2 อาหารและสถานบันเทิง (Food and Entertainment) การบริการอาหารและเครื่องดื่มสำหรับนักท่องเที่ยว 1) การบริการในยานพาหนะระหว่างการเดินทาง 2) การบริการในที่พักรวมหรือโรงแรม 3) การบริการอื่นๆ ดังนี้ ร้านอาหารและอาหารพื้นเมืองแต่ละท้องถิ่น ร้านอาหารประจำชาติต่างๆ ร้านอาหารและสวนอาหารทั่วไป ร้านอาหารจานด่วน (Fast-Food) สถานบันเทิงนับเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวจะมีสถานบันเทิงหลากหลาย สำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยว อาจให้บริการควบคู่ไปกับการบริการอาหารและเครื่องดื่ม

2.5.3 การบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ การบริการนำเที่ยว ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายของธุรกิจนำเที่ยว คือการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจัดหรือการให้บริการหรืออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทางที่ธุรกิจนำเที่ยวจึงเป็นส่วนสำคัญของ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ซึ่งอาจแบ่งประเภทของการบริการนำเที่ยวได้ดังนี้ 1) การนำเที่ยวนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศ (Inbound Tour) 2) การนำเที่ยวคนในประเทศไปท่องเที่ยวต่างประเทศ (Domestic Tour) **มัคคุเทศก์ (Tourist Guide)** เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการนำเที่ยวในธุรกิจท่องเที่ยวซึ่งตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535 ผู้ที่นำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่หรือบุคคลโดยได้รับค่าตอบแทน แบ่งออกได้ดังนี้ 1) มัคคุเทศก์นำเที่ยวนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศ เป็นมัคคุเทศก์ในธุรกิจนำเที่ยวประเภท Inbound Tour 2) มัคคุเทศก์นำเที่ยวคนในประเทศไปท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นมัคคุเทศก์ในธุรกิจ นำเที่ยวประเภท Outbound Tour 3) มัคคุเทศก์นำเที่ยวนักท่องเที่ยวภายในประเทศ เป็นมัคคุเทศก์ในธุรกิจนำเที่ยวประเภท Domestic Tour

2.5.4 โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ปัจจัยพื้นฐานที่ให้บริการแก่ประชาชน และถือเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวเนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในสถานที่ใด ๆ ก็ตาม จะใช้บริการสาธารณูปโภคในสถานที่นั้นด้วย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มาตรฐานทัดเทียมอารยประเทศ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อประชากรในพื้นที่ ยังเป็นการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น

2.6 ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในเรื่องของการท่องเที่ยว ปัจจุบันมีแนวโน้มทวีความรุนแรง และหลากหลายรูปแบบมากขึ้น ดังนั้นการจัดการความปลอดภัยในเรื่องของการท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมหลักที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากในปัจจุบัน การความปลอดภัยในเรื่องของการท่องเที่ยวมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ขึ้นมา อาทิ มาตรการเฝ้าระวังความปลอดภัย การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเพื่อ

ระวังการป้องกันปัญหา การคุ้มครองความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว สร้างแนวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มศักยภาพ และยกระดับมาตรฐานบุคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจในการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว มาตรการให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว กรณีนักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุ นักท่องเที่ยวประสบปัญหาสามารถร้องเรียนได้ โดยมีมาตรการอำนวยความสะดวกให้ มาตรการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความระมัดระวังในการเดินทางท่องเที่ยวเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงฤดูท่องเที่ยว มาตรการด้านการปราบปราม จัดกำลังเฉพาะกิจเข้าสืบสวน ปราบปรามผู้กระทำผิด ระดม ปราบปรามอาชญากรรม และกลุ่มมิจฉาชีพตามแหล่งท่องเที่ยว แต่ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการสร้างความปลอดภัยให้กับสถานที่ท่องเที่ยวได้มากที่สุด คือคนในชุมชน

2.7 การลดความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยว การป้องกันมิให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเสียหาย แก่สถานที่ท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่ง ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติจะมีสาเหตุ มาจากหลายอย่างด้วยกัน เช่น การเกิดไฟไหม้ป่า โรคพืชและแมลงระบาดและเกิดจากการกระทำของ มนุษย์ที่เข้าไปลากถางนำเอาพื้นที่บางส่วนมาใช้ทำการเพาะปลูกหรือตัดไม้มาใช้ประโยชน์ การลักลอบเข้าไป ล่าสัตว์ การปล่อยน้ำเสีย เศษขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ลงไปในแหล่งน้ำอันเป็นสาเหตุทำให้น้ำเกิด มลภาวะขึ้นมา นอกจากนี้การที่นักท่องเที่ยวทำการขีดเขียนข้อความต่าง ๆ ด้วยสีหรือสี ตามต้นไม้ หรือ โขดหิน เป็นต้น การกระทำดังกล่าวอาจจะทำไปโดยเจตนาหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก็ตาม จะเป็นการทำให้ สถานที่ท่องเที่ยวได้รับความเสียหายเกิดขึ้น วิธีการป้องกันจำเป็นที่ต้องอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือ ดำเนินการ กล่าวคือข้อกำหนดให้พื้นที่ท่องเที่ยวดังกล่าวเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน ป่าสงวนและ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ผู้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวลักลอบเข้าไปตัดไม้หรือล่าสัตว์ รวมทั้ง ยังสามารถอาศัยแห่งกฎหมายลงโทษนักท่องเที่ยวที่ชอบทำความสกปรก ขูดขีดหรือเขียนข้อความต่าง ๆ ลง ตามต้นไม้หรือโขดหิน เป็นต้น การรักษาสถานที่ท่องเที่ยวให้คงไว้ตามธรรมชาติจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะคง สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นๆ ให้คงอยู่ตลอดไป สิ่งต้องคำนึงอีกอย่างหนึ่งก็คือ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างที่จะมีขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ จะต้องปรับให้เข้ากับบรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ ให้มากที่สุด เช่น โต๊ะ ม้านั่ง ห้องสุขา อ่างล้างมือหรือสถานที่นั่งชมทิวทัศน์หรือดูสัตว์ป่า เป็นต้น ซึ่งสิ่ง เหล่านี้ผู้ที่เข้าไปใช้บริการในสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นจะต้องใช้อย่างประหยัด ถนอม เพื่อป้องกันมิให้สิ่ง เหล่านี้ได้รับความเสียหายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพเร็วเกินไป

บรรณานุกรม

รุ่งวิทย์ ตรีกุล¹, กมล เสวตสมบุรณ์², ธนชาติ เราประเสริฐ², การมีส่วนร่วมของชุมชนบึงปลาอุชัยในการจัดการ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ : 8 ฉบับที่ : 2 เลขหน้า : 133-150 ปีพ.ศ. : 2558

มาลินี หาญยุทธ,(2551). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ (รป.ม) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อวางแผนทางการจัดการท่องเที่ยว อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. แบบสอบถามมี 3 ตอนคือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอม
ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม
3. กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่านเพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ของการวิจัย
4. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีการเก็บค่าตอบแทนใดๆ ต่อตัวท่านข้อมูลที่ได้อาจจะใช้ประโยชน์เพื่อการวิจัยเท่านั้น

“ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาเพื่อให้ข้อมูลในครั้งนี้”

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ตามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

น้อยกว่า 20 ปี

20 – 35 ปี

36 – 50 ปี

มากกว่า 50 ปี

3. สถานภาพ

โสด

สมรส

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. อาชีพ

นักเรียน/นักศึกษา

พนักงานบริษัท/โรงงาน

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

น้อยกว่า 10,000 บาท

10,001 บาท – 20,000 บาท

20,001 บาท - 30,000 บาท

มากกว่า 30,000 บาท

7. ระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ในอำเภอขนอม

น้อยกว่า 1 ปี

1 ปี – 2 ปี

2 ปี – 3 ปี

มากกว่า 3 ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอนอม
จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง จงเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1.1	ท่านได้มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นในอำเภอนอม เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น					
1.2	ท่านได้มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในอำเภอนอม เช่น การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน การร่วมมือของคนในชุมชน เป็นต้น					
1.3	ท่านได้มีส่วนร่วมในการคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในอำเภอนอม					
1.4	ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว					
1.5	ท่านได้มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของอำเภอนอม					
1.6	ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในอำเภอนอม					
1.7	ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการดูแลรักษาทรัพย์สินของ					

	อำเภอขนอม					
1.8	ท่านได้มีส่วนร่วมในการเข้าประชุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่จัดให้มีขึ้นในอำเภอขนอม					
2	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ					
2.1	ท่านได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอม					
2.2	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอมกับนักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอกได้ทราบ					
2.3	ท่านได้มีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำกลุ่มหรือเป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม					
2.4	ท่านได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนปัจจัยเพื่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน เป็นต้น					
2.5	ท่านได้มีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาด และความสวยงามเป็นระเบียบภายในชุมชน					
3	การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์					
3.1	ท่านได้ใช้ประโยชน์จากสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอขนอมเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ					
3.2	ท่านได้มีอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมจากการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม					
3.3	ท่านได้รับประโยชน์จากการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว					

3.4	ท่านได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม					
4	ร่วมประเมินผล					
4.1	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพสินค้าจากร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอขนอม					
4.2	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินการให้บริการของร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอขนอม					
4.3	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติที่สร้างขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอขนอม					
4.4	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอขนอมให้สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ					
4.5	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพสินค้าจากร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอขนอม					

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม

คำชี้แจง จงเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ใช่” ถ้าท่านคิดว่าข้อความนั้นถูกต้องและเติมเครื่องหมาย ✓
ลงในช่อง “ไม่ใช่” ถ้าท่านคิดว่าข้อความนั้นไม่ถูกต้อง

ข้อที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1	การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมให้ความสำคัญกับการใช้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและบริการของท้องถิ่น		
2	การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่คนในชุมชนเป็นสิ่งไม่จำเป็น เนื่องจากคนในชุมชนรู้หมดแล้ว		
3	การดูแลรักษาความสะอาดในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดูแลเพียงเท่านั้น		
4	การจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเท่านั้น เนื่องจากอยู่นอกเหนือขีดความสามารถของผู้นำชุมชนและคนในชุมชนจะทำได้		
5	การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้องเน้นการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวให้มากที่สุด เช่น สถานบันเทิง และห้างสรรพสินค้า		
6	การให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอม		
7	ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งที่จะต้องตระหนักในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอขนอม		

ประวัติคณะผู้วิจัย

ประวัติหัวหน้าโครงการวิจัย

- นางพิมพ์พรรณ จิตนุพงศ์
- Mrs. Pimpan Jitnupong
- เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 8097 00172 50 1
- ตำแหน่งปัจจุบัน พนักงานมหาวิทยาลัย ฯ (อาจารย์)
- หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)
 - วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการจัดการ
ที่อยู่ 99 หมู่ที่ 4 ต.ท้องเนียน อ.ขนอม จ.นครศรีธรรมราช 80210
โทรศัพท์ 075-754024-36 โทรสาร 075-754028
โทรศัพท์มือถือ 08-00-579931
e-mail : pimpan_pinto@hotmail.co.th
- ประวัติการศึกษา
 - บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บธ.ม. (M.B.A) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 - บริหารธุรกิจบัณฑิต บธ.ม. (การตลาด) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
 -
- ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย
 - 1) หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย : การศึกษาความต้องการของกลุ่มธุรกิจนำเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
 - 2) หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย : การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อวางแผนทางการจัดการท่องเที่ยว อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
- 9.1 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุน
 - 1) พิมพ์พรรณ จิตนุพงศ์. 2558. การศึกษาความต้องการของกลุ่มธุรกิจนำเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. การประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏสุราษฎร์ธานีวิจัย ครั้งที่ 12. 27-28 ตุลาคม 2559. ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีวิจัย. หน้า 321-329. แหล่งทุนรายได้ ปิงบประมาณ พ.ศ. 2558.
 - 2) พิมพ์พรรณ จิตนุพงศ์. 2558. การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อวางแผนทางการจัดการท่องเที่ยว อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.

รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัย” ครั้งที่ 10. 27-28 มีนาคม 25561. ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นครศรีธรรมราช. ภาคโปรเตอร์ แห่่งทุนเงิน รายได้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559.

10. งานวิจัยที่กำลังทำ:

ชื่อข้อเสนอการวิจัย

- 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดนครศรีธรรมราช แหล่งทุนเงินแผ่นดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 และสถานภาพในการทำวิจัยว่าได้ ทำการวิจัยลู่แล้ว ประมาณร้อยละ 50

ผู้ร่วมโครงการวิจัย :

1. นางสาวนัตยา ชูพันธ์
2. Miss Nattaya Choopun
3. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 8015 00163 098
4. ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
5. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)
 - วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการจัดการ
ที่อยู่ 99 หมู่ที่ 4 ต.ท้องเนียน อ.ขนอม จ.นครศรีธรรมราช 80210
โทรศัพท์ 075-754024-36 โทรสาร 075-754028
โทรศัพท์มือถือ 08-00-579931
e-mail : pimpan_pinto@hotmail.co.th
6. ประวัติการศึกษา
 - บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บธ.ม. (M.B.A) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 - บริหารธุรกิจบัณฑิต ศศ.บ. (การจัดการทั่วไป) สถาบันราชภัฏธนบุรี
7. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
 -
8. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย
 - 1) หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย : การศึกษาความต้องการของกลุ่มธุรกิจนำเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
 - 2) หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย : การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อวางแผนทางการจัดการท่องเที่ยว อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

9. งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุน

- 1) พิมพ์พรณ จิตนุพงษ์. 2558. การศึกษาความต้องการของกลุ่มธุรกิจนำเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. การประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏสุราษฎร์ธานีวิจัย ครั้งที่ 12. 27-28 ตุลาคม 2559. ณ มหาวิทยาลัย- ราชภัฏสุราษฎร์ธานีวิจัย. หน้า 321-329. แหล่งทุนรายได้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558.
- 2) พิมพ์พรณ จิตนุพงษ์. 2558. การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อวางแผนทางการจัดการท่องเที่ยว อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.

รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัย” ครั้งที่ 10. 27-28 มีนาคม 25561. ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นครศรีธรรมราช. ภาคโปรเตอร์ แหล่งทุนเงินรายได้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559.

10. งานวิจัยที่กำลังทำ:

ชื่อข้อเสนอการวิจัย

- 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดนครศรีธรรมราช แหล่งทุนเงินแผ่นดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 และสถานภาพในการทำวิจัยว่าได้ทำการวิจัยลุล่วงแล้ว ประมาณร้อยละ

50

